Eshuis

ACCOUNTANTSVERSLAG 2022

Gemeente Almelo

25 SEPTEMBER 2023

Gemeente Almelo

Per saldo persoonlijker

gemeente Almelo
T.a.v. de raadsgriffier,
de heer drs. H. Scherpenzeel
Postbus 91
8200 AB Almelo

Datum
25 september 2023

Ons kenmerk
ACV2022

Behandeld door
M.B. Baveld MSc RE RA

Geachte raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2022 van de gemeente Almelo aan. Onze opdracht is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging van 10 november 2022. Dit verslag gaat in op onze belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening 2022.

Bij de jaarrekening 2022 van de gemeente Almelo hebben wij een controleverklaring met beperking verstrekt betreffende de rechtmatigheid en een goedkeurend oordeel betreffende de getrouwheid.

De jaarrekening 2022 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Almelo. Bij deze jaarrekening hebben wij op 22 september 2023 een goedkeurende controleverklaring voor het getrouwe beeld en een oordeel met beperking betreffende de rechtmatigheid verstrekt.

De bespreking met de portefeuillehouder heeft op 31 augustus 2023 plaatsgevonden. Op 9 oktober 2023 hebben wij dit verslag besproken met de auditcommissie van uw gemeente.

Wij bedanken de medewerkers van de gemeente Almelo voor de open en constructieve wijze van samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Met vriendelijke groet,
Eshuis Registeraccountants B.V.

Was getekend:
drs. C.L. Willems RA
Partner

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Inhoudsopgave

- Bestuurlijke samenvatting controle 2022 5
- Belangrijkste bevindingen uit onze controle 12
- De financiële positie van uw gemeente 39
  - Financiële positie
  - Resultaatanalyse
- Organisatie 43
  - Administratieve organisatie en interne beheersing
- IT-audit 45
  - Onze kijk op de algemene IT-beheersingsmaatregelen
  - Betrouwbaarheid en continuïteit van IT omgeving
- Overige aangelegenheden 50

- Bijlagen 52
  - Bijlage 1a: Niet-gecorrigeerde controleverschillen
  - Bijlage 1b: Onzekerheden in de controle
  - Bijlage 1c: In de controle opgenomen aanpassingen
  - Bijlage 1d: Tekortkomingen in de toelichtingen
  - Bijlage 1e: Bevindingen controle SiSa-bijlage 2022
  - Bijlage 2: Onafhankelijkheidsbevestiging

Eshuis

Bestuurlijke samenvatting

Per saldo persoonlijker

Bestuurlijke samenvatting

Conclusies jaarrekeningcontrole 2022

Onderwerp	Beschrijving	Referentie
Getrouwheid en rechtmatigheid	• Wij geven een goedkeurend oordeel af voor getrouwheid en een oordeel met beperking voor de rechtmatigheid. De beperking ziet op de onrechtmatigheden geconstateerd naar aanleiding van onze controle op de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen. • De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 3.340.000 respectievelijk € 10.020.000.	
Financiële positie	• De financiële positie ultimo 2022 is verbeterd ten opzichte van 2021. Met name het gevolg van het positieve resultaat over 2022 ad. € 26,6 miljoen. • Het weerstandsvermogen bedraagt € 45,8 miljoen. De weerstandscapaciteit is ruim hoger dan de door de gemeente onderkende aanwezige risico's ad € 10,8 miljoen.	Pagina 37
Interne beheersing – reguliere interim-controle over boekjaar 2022	• Naar aanleiding van onze reguliere interim-controle in 2022 zien wij een gedegen interne beheersing, wat onder meer resulteert in dat wij kunnen steunen op de handmatige en digitale beheersingsmaatregelen rond de digitale factuurverwerking en het sociaal domein. Het grootste aandachtspunt blijft sinds jaren de beheersing van het rechtmatig aanbesteden van inkopen. Dit onderwerp behandelen wij apart. • De situatie in de wereld zorgt ervoor dat veel nieuwe taken bij de gemeente terecht komen. Wij vinden het noemenswaardig hoe de gemeente is meebewogen in de actuele ontwikkelingen en doelmatig te werk is gegaan om de maatschappelijke doelen als de energietoeslagen en de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne te realiseren. • De gemeente Almelo beschikt over een stelsel aan maatregelen om fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan. Een integrale analyse over de fraudegevoeligheid van de gemeente is in een vergevorderd stadium, zoals u ook rapporteert in paragraaf 3.5.11 Frauderisico's en continuïteit. Hiertoe verwijzen wij ook in onze controleverklaring in sectie "Controle-aanpak frauderisico's". Het is van belang om de fraudeanalyse als deze klaar is onderdeel van uw vaste planning & control cyclus te maken.	Pagina 41

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Conclusies jaarrekeningcontrole 2022

Onderwerp	Beschrijving	Referentie
Bevinding integriteit	• Tijdens een reguliere interne controle door de gemeente heeft een budgethouder een ongebruikelijke factuur geconstateerd. Het blijkt dat een medewerker voor een niet materieel bedrag (in totaal € 120.000) zijn eigen bedrijf als leverancier van Almelo heeft weten in te zetten. Hoewel er wel producten geleverd zijn, zijn procedures doorbroken en heeft de medewerker in strijd met de integriteitscode gehandeld. De gemeente heeft hier snel op gereageerd en na onderzoek een plan van aanpak opgesteld gericht op het voorkomen van herhaling. Wij hebben in de samenwerking met de gemeente over deze casus alle medewerking en een open en lerende houding ervaren.	Pagina 13
IT-audit Sociaal Domein & digitale factuur-verwerking	• Mede in afstemming met de auditcommissie hebben wij een uitgebreide IT-audit uitgevoerd ten aanzien van de digitale beheersingsmaatregelen binnen het sociaal domein, het grootboek en het digitale factuurverwerkingsproces. Het resultaat van deze audit is dat wij kunnen steunen op de beheersing van deze systemen en hebben daarom onder meer voor de sociale uitkeringen in geld, sociale uitkeringen in natura en de inkopen een gedeeltelijk systeemgerichte aanpak gehanteerd. Concreet betekent dit dat wij steunen op de interne beheersingsmaatregelen rond de controle en verantwoording van uitkeringen en declaraties van zorgaanbieders, verantwoorde lasten en haar vastlegging in de administratie. De gemeente heeft voldoende waarborgen aangebracht om te kunnen vertrouwen op de beheersingsmaatregelen in deze systemen. Tevens is door het verschuiven van de werkzaamheden naar de IT-omgeving sprake van een afname van de door ons getrokken steekproeven op de verantwoorde lasten in zijn algemeenheid en de verantwoorde lasten in het sociaal domein en de inkopen. • Uw gemeente is redelijk uniek dat deze controle bij u mogelijk is én dat u de kans op een andere manier van controleren heeft aangegrepen. Daarvoor complimenteren wij u.	Pagina 45

Bestuurlijke samenvatting

Conclusies jaarrekeningcontrole 2022

Onderwerp	Beschrijving	Referentie
Kwaliteit verslaggeving	• Wij hebben het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.	Pagina 15
Controleproces	• Bij de start van de controle waren de jaarstukken nagenoeg gereed conform verwachting en was het controledossier compleet. Wij hebben de eerste steekproeven aan het begin van onze controle uitgezet, alsmede het verder aanscherpen van onze vragen en verloop via ons portaal YouProvide. Deze acties hebben bijgedragen aan het voorspoedige verloop van het controleproces. Wij willen de ambtelijke organisatie graag bedanken voor hun inzet en snelle oplevering. De Europese Aanbestedingen zijn via een interne controle voorbereid op de controle door de accountant. Deze controle vraagt veel van de ambtelijke organisatie. Wij zien daarin verbetermogelijkheden, waar wij in dit verslag nader op in gaan.	
Grondexploitatie	• Wij hebben het proces beoordeeld waarmee het management schattingsposten met betrekking tot de grondexploitatie bepaalt, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. De jaarrekening voldoet aan de verslaggevingseisen. Voor de toekomst zien wij nog aandachtspunten, die wij in ons verslag nader toelichten. Het gaat dan met name over hoe om te gaan met de veranderingen op de woningmarkt.	Pagina 17
Overige gemeentespecifieke onderwerpen	• Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa- en IMG-bijlage 2022 geconstateerd.	Pagina 33
	• Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2022 niet strijdig zijn met de Wet normering topinkomens (WNT) en dat de jaarrekening 2022 van de gemeente Almelo voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.	Pagina 35

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Bestuurlijke samenvatting

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Conclusies jaarrekeningcontrole 2022

Onderwerp	Beschrijving	Referentie
Begrotingsrechtmatigheid	• Wij verwijzen voor een inhoudelijke analyse van deze overschrijding naar de analyse begrotingsrechtmatigheid zoals opgenomen in de jaarrekening (hoofdstuk '4.2.3 - Begrotingsrechtmatigheid'). Hiermee legt uw gemeente verantwoording af over de rechtmatigheid van de lasten over 2022. Er is geen sprake geweest van overschrijdingen die als onrechtmatigheid meetellen in ons oordeel voor wat betreft de programma's. Dit is wel het geval geweest op de investeringskredieten. Op basis van aanvullende controlewerkzaamheden blijkt dat het merendeel van de overschrijdingen of wel worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, openeinde subsidieregelingen betreffen of reeds zijn gecommuniceerd richting de raad via bijvoorbeeld de programmabegroting 2023. Deze overschrijdingen betreffen formeel daarmee wel onrechtmatigheden maar lopen niet mee in ons oordeel. Tegelijkertijd hebben wij wel vastgesteld dat meerdere kleinere overschrijdingen die samen € 201.000 bedragen die wel gemeld hadden kunnen worden aan de raad. Op basis hiervan loopt deze onrechtmatigheid wel mee in ons oordeel.	Pagina 23
Schatkist-bankieren	• Met de Wet verplicht schatkistbankieren zijn alle decentrale overheden verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden (= alle middelen boven een per decentrale overheid te bepalen limiet). Voor uw gemeente geldt voor 2022 per kwartaal een limiet van € 6,2 miljoen. Decentrale overheden dienen in de jaarrekening verantwoording af te leggen over het gemiddelde banksaldo per kwartaal en de over- dan wel onderschrijding van de toegestane limiet. Uit de verantwoording van het schatkistbankieren over 2022 - zoals opgenomen in de toelichting op de balans - blijkt dat de gemeente Almelo in geen van de kwartalen een overschrijding laat zien.	Pagina 33

Bestuurlijke samenvatting

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Conclusies jaarrekeningcontrole 2022

Onderwerp	Beschrijving	Referentie
Sociaal domein	• Wij hebben in de zorguitkeringen in natura geen onzekerheden en/of afwijkingen voor getrouwheid en rechtmatigheid geconstateerd. • Wij hebben in de sociale uitkeringen in natura € 198.000 aan fouten voor getrouwheid en rechtmatigheid geconstateerd. De fouten zien op de door de Sociale Verzekeringsbank geconstateerde getrouwheids- en rechtmatigheidsfout in de PGB's. In 2022 zijn door de gemeente toereikende aanvullende werkzaamheden verricht om de onzekerheden in PGB's weg te nemen, waardoor uitsluiteind de gevonden getrouwheidsafwijking mee telt in ons oordeel.	Pagina 29
Energietoeslag	• In overeenstemming met de Beleidsregels eenmalige energietoeslag gemeente Almelo 2022 heeft de gemeente over 2022 zorggedragen voor de uitvoering van deze regeling. • Aangezien deze kosten een verlengstuk zijn van de G2-regeling hebben wij deze kosten gecontroleerd mede op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2022 en de Beleidsregels eenmalige energietoeslag gemeente Almelo 2022. Hierbij evalueren wij de getrouwheid en de rechtmatigheid van de verantwoorde kosten. Tijdens de controle hebben wij geen financiële fouten of onzekerheden geconstateerd.	Pagina 31
Opvang en leefgeld Oekraïners	• Wij hebben als onderdeel van de controle op de SiSa bijlage deze A16 regeling gecontroleerd. Veruit het grootste gedeelte van de verantwoorde kosten betreft de bekostiging met betrekking tot de gerealiseerde opvangplekken per dag tegen het vastgestelde normbedrag. • Wij hebben de verantwoorde kosten gecontroleerd op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2022. Hierbij evalueren wij de getrouwheid en de rechtmatigheid van de verantwoorde gegevens (indicatoren). Tijdens de controle hebben wij geen financiële fouten of onzekerheden geconstateerd.	Pagina 32

Bestuurlijke samenvatting

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Conclusies jaarrekeningcontrole 2022

Onderwerp	Beschrijving	Referentie
EU-aanbesteding	• Naar aanleiding van de uitgevoerde controlewerkzaamheden inzake de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen hebben wij onrechtmatigheden vastgesteld. Wij hebben fouten geconstateerd groot € 5,3 miljoen en onzekerheden groot € 0,8 miljoen. Op basis van onze evaluatie hebben deze onrechtmatigheden impact op de strekking van de controleverklaring. • De gemeente heeft al voor onze controle zelf de problematiek rondom inhuur gesignaleerd omdat onder druk van de arbeidsmarkt de afgelopen jaren de noodzaak tot inhuur sterk is toegenomen. Uit ons onderzoek blijkt dat bij de gemeente inderdaad sprake is geweest van te weinig gemeentebrede visie op inhuur, maar ook groenbeheer en softwareinkoop. Als aanbestedende dienst moet de gemeente inkopen niet vanuit vacatures of afdelingen bekijken, maar vanuit de structurele behoefte van de gemeente als geheel. Het afdelingsgewijs denken belemmert dit. De gemeente heeft vanuit haar eigen risicoanalyse al een wijziging in beleid ingezet waardoor nu al diverse aanbestedingen rondom inhuur in voorbereiding zijn. De noodzakelijke contracten aanbesteden zal tijd kosten, maar de nu ingezette maatregelen waarborgen wel dat de problematiek opgelost kan worden. Het is voor wat betreft aanbestedingen zo dat perfectie (nul fouten) alleen bereikt kan worden door zware preventieve maatregelen. De gemeente mag een aantal aanbestedingen fout doen voor dat dit tot een niet-goedkeurende verklaring leidt. Met dit in gedachten zet de gemeente in op het versterken van de preventieve maatregelen.	Pagina 12
Verbonden partijen	• Wij hebben nadere informatie opgenomen over onze conclusies rondom de leningen aan IGM en Heracles en over de verwerking van het liquidatiesaldo van Soweco. Wij hebben nadere aandacht aan deze posten besteed en hierbij geen afwijkingen aangetroffen.	Pagina 34

Eshuis

Belangrijkste bevindingen

Per saldo persoonlijker

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Wij verstrekken een controleverklaring met beperking bij de jaarrekening 2022 betreffende de rechtmatigheid en een goedkeurend oordeel betreffende de getrouwheid.

Wij hebben onze controle van de jaarrekening 2022 van gemeente Almelo uitgevoerd, en verstrekken een controleverklaring met beperking voor rechtmatigheid en goedkeurend betreffende de getrouwheid bij deze jaarrekening.

Het proces rondom de aanbestedingen is al langer een aandachtspunt, bijvoorbeeld ook vanuit uw vorige accountant. In goed overleg met de gemeentelijke organisatie hebben wij afgesproken om in dit eerste jaar van onze controle ‘diep’ te gaan om alle problematiek boven tafel te krijgen. Daarmee krijgt het college ook een duidelijke startpositie als het rechtmatigheidsoordeel in boekjaar 2023 overgaat van de accountant naar het college. Eerst hebben uw interne controleurs een integraal onderzoek gedaan en daarop hebben wij nog aanvullende werkzaamheden uitgevoerd. Zoals u hiernaast kunt zien hebben wij € 5,3 miloen aan fouten en € 0,8 miljoen aan onzekerheden geconstateerd. Dit ligt boven de goedkeuringstoleranties waardoor wij komen tot een oordeel met beperking voor de rechtmatigheid.

Op basis van ons onderzoek willen wij u een aantal verbeterkansen meegeven om meer greep te krijgen op het aanbestedingsproces. Wij zien de volgende punten:

- Almelo huurt veel extern in, voor ongeveer € 12,7 miljoen (2021: € 11,2 miljoen) in 2022. Deze inhuur wordt vooral afdelingsgewijs beoordeeld, maar er wordt weinig gekeken naar de inkoopbehoefte van de gemeente als geheel. Zo huren verschillende afdelingen dezelfde type medewerkers in. De Aanbestedingswet vraagt om een analyse vanuit de inkoopbehoefte van de gemeente als totaal. Daar kunnen nuances inzitten – niet alles moet meteen op één hoop – maar het inzicht moet er wel zijn. Gezien de omvang van de inhuur is een overschrijding van de aanbestedingsgrenzen relatief snel aan de orde. Het overkoepelende inzicht in de naleving van de aanbestedingswet t.a.v. inhuur is bij Almelo onvoldoende aanwezig.
- De signaleringsfunctie voor contracten die de aanbestedingsgrens naderen werkt beperkt en wordt niet ondersteund door meldingen via het digitale systeem. De facturen workflow staat upload van documenten maar beperkt toe.
- Inkoop is gedecentraliseerd, waarbij inkoop ingeschakeld kan worden als de besteller een aanbestedingsprobleem signaleert.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

- Voor sommige crediteuren bestaan meerdere crediteurennummers.
- Onderhoudscontracten voor groen worden bij meerdere partijen belegd, terwijl dezelfde werkzaamheden worden uitgevoerd. Deze werkzaamheden zijn ook deels belegd bij de SW-organisatie, maar niet volledig.
- Met de leverancier van één administratief pakket wordt al sinds 2001 gewerkt met hetzelfde contract.
- Gelijksoortige diensten worden door verschillende afdelingen individueel ingekocht. Er is geen gemeentebrede inkoop voor dergelijke diensten.
- Inkopen worden niet duidelijk aan contracten gelabeld.
- In het IT-systeem zijn geen workflows ingebouwd die aanbesteding afdwingen of signaleren.
- Overwegingen over wel of niet aanbesteden zijn niet overal schriftelijk vastgelegd.

Los van onze feitelijke bevindingen is het onze ervaring dat cultuur een belangrijke succesfactor is voor het naleven van de aanbestedingswet. Een accountant kan cultuur niet objectief toetsen. Wel kunnen wij u ons beeld meegeven, maar het is aan u om dat te wegen in combinatie met uw eigen inzicht in uw organisatie. Wij observeren dat het inkopen bij Almelo versnipperd over de afdelingen lijkt te liggen.

Aanbesteden wordt als lastig ervaren waardoor er weinig incentive is bij decentrale medewerkers of afdelingen om een aanbestedingsproces te prioriteren.

U heeft al vooruitlopend op onze controle geconstateerd dat u het inkoopproces wilt verbeteren. Daartoe heeft u allereerst de belangrijkste inkopen geïdentificeerd die zo snel mogelijk aanbesteed gaan worden. Daarnaast heeft u het proces meer gecentraliseerd. Het zal enige tijd duren voordat deze maatregelen hun gewenste effect hebben aangezien aanbestedingen tijd vragen. Het is daarom uw verwachting dat er in 2023 nog sprake zal zijn van onrechtmatige inkopen. U hebt niet de intentie om een pakket maatregelen in te voeren dat fouten volledig voorkomt. Dat zou enerzijds een grote administratieve lastendruk veroorzaken en anderzijds de zelfstandigheid van de ambtenaren teveel belemmeren. Wel streeft u naar een set maatregelen waarmee de gemeente als geheel haar verantwoordelijkheid neemt in de naleving van de Europese aanbestedingsregels. Wij herkennen in uw beleid keuzes die ook andere gemeentes maken.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot het vermogen en het resultaat

Wij hebben tijdens onze controle niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd groter dan onze rapporteringsdrempel die van invloed zijn op het vermogen of het resultaat van de gemeente. Deze controleverschillen zullen wij hierna behandelen. Wij hebben één controleverschil geconstateerd dat beneden de rapporteringsgrens ligt maar dat wij melden vanwege kwalitatieve redenen en wettelijke voorschriften.

Dit verschil zit op niet integer handelen door één van de medewerkers van de gemeente Almelo. Deze medewerker heeft een belang in een bedrijf. De medewerker is er in geslaagd om dit bedrijf als leverancier bij Almelo te introduceren en is ook in de positie gekomen dat de medewerker de facturen van dit bedrijf en het bedrijf van een familielid mocht goedkeuren. Het gaat om afgerond een bedrag van € 92.000 in boekjaar 2022 en € 29.000 in 2023. Het aanbestedingsbeleid van Almelo is niet gevolgd voor deze leveranciers. Het bedrag is niet materieel.

.

Hoewel de medewerker het belang wel in een eerder gedeeld CV had gemeld, heeft Almelo geen verdere beheersingsmaatregelen geïntroduceerd. De medewerker heeft de nevenfunctie niet in het daartoe aangewezen systeem geregistreerd. Het hebben van banden met een leverancier van Almelo is in strijd met de gedragscode van de gemeente. De strijdige samenloop van belangen is geconstateerd door een nieuwe budgetverantwoordelijke bij het beoordelen van de betreffende facturen. Almelo heeft in opdracht van de gemeente nader onderzoek gedaan en de arbeidsrelatie met de betreffende medewerker is beëindigd.

De gefactureerde producten zijn geleverd. Uit het onderzoek van de gemeente blijkt dat op basis van een benchmark mogelijk 30% tot 40% meer is betaald dan mocht worden verwacht. Tegelijkertijd is niet met zekerheid vastgesteld dat de gefactureerde bedragen te hoog waren gezien de geleverde prestatie. De gemeente heeft informatie ingewonnen bij haar jurist over mogelijke vervolgstappen, maar deze acht de jurist niet kansrijk.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

In overeenstemming met de wet op accountantsorganisaties hebben wij de directie verzocht om een verbeterplan te overleggen met concrete maatregelen om herhaling te voorkomen. De directie heeft dit initiatief op grond van het onderzoek al genomen en het onderzoek en het verbeterplan voorgelegd aan het college. Het onderzoek is begin september 2023 afgerond. Directie en college hebben het plan op 12 september vastgesteld.

Naar aanleiding van het plan van aanpak hebben wij onze controleaanpak geëvalueerd en aanvullende werkzaamheden uitgevoerd op de naleving van het beleid rondom nevenfuncties.

Feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot het vermogen en het resultaat (vervolg)

Deze controleverschillen zien met name toe op de verwerking van de dividenduitkering vanuit Cogas welke – zo blijkt uit voortschrijdend inzicht - te laag was verantwoord ad. € 1,1 miljoen. Wij hebben daarnaast geconstateerd dat een voorziening niet voldeed aan de vereisten zoals gesteld vanuit het BBV ter waarde van € 296.000, naast de reeds vermelde afwijking in de PGB bestedingen ter waarde van € 198.000.

Ook hebben wij geconstateerd dat informatie bekend is geworden tijdens het opstellen van de jaarrekening waardoor een liquidatiewaarde hoger is uitgekomen, komend op een impact van € 697.000. U heeft er voor gekozen om deze bevindingen ongecorrigeerd te laten en nemen wij daarmee mee in onze foutenevaluatie.

Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd

Met de opdrachtbevestiging van 10 november 2022 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2022.

Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend (geweest) voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- De Controleverordening gemeente Almelo (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet).
- Het op 28 maart 2023 door het college ingestemde normenkader 2022, welke ter kennisgeving is aangenomen op 30 mei 2023.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging en is nader omschreven in het auditplan. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2022 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Almelo

Ons zijn geen relaties bekend tussen Eshuis Registeraccountants B.V. en haar zuster- en of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging is te vinden in bijlage 2 bij deze rapportage.

Geen feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot SiSa en IMG-bijlage

Wij hebben geen niet-gecorrigeerde controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa- en IMG-bijlage 2022 geconstateerd.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Wij hebben tijdens onze controle geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd groter dan onze rapporteringsdrempel die van invloed zijn op de WNT.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

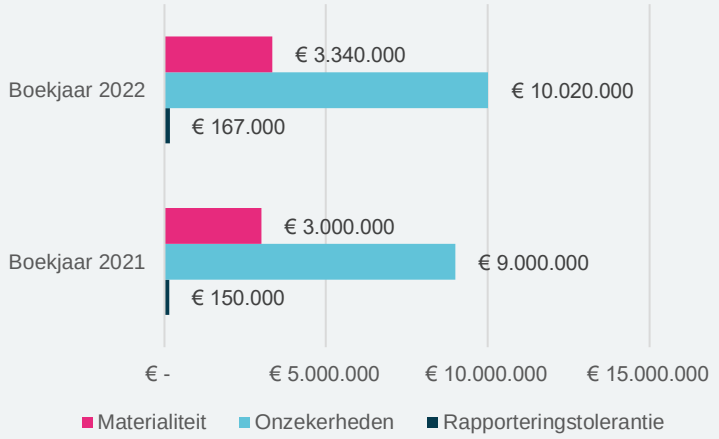
Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Er zijn geen belangrijke wijzigingen in de verslaggevingsregels

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn zeer belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van de gemeente. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente zijn uiteengezet in de toelichting in de jaarrekening 2022.

Wij hebben het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2022 uitgevoerd met inachtneming van de volgende goedkeurings-toleranties, zoals opgenomen in de door u vastgestelde controleprotocol:

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

De jaarstukken 2022 van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag 2022 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- De jaarrekening 2022 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting en de SiSa-bijlage).

In het onderdeel “programmaverantwoording” van het jaarverslag dient informatie te worden opgenomen met betrekking tot de vragen: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (over o.a. weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag.

Op basis van Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het jaarverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen. Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en artikel 26 BBV.
- Wij hebben, voor zover wij kunnen beoordelen, vastgesteld dat de verklaringen van de gemeenteraad in het jaarverslag en de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken verenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.
- Wij hebben vastgesteld dat de verklaringen in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de uitgevoerde controlewerkzaamheden.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

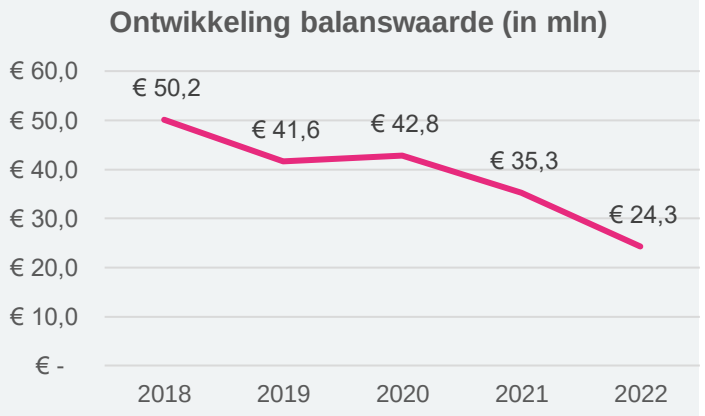
Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

De grondexploitaties zijn geactualiseerd

De balanspost met de belangrijkste schattingselementen in de jaarrekening van de gemeente Almelo betreft de voorraad onderhanden werk, waaronder de bouwgronden in exploitatie (grondexploitaties). Deze balanspost is op grond van haar omvang ad € 24,3 miljoen relevant voor de accountantscontrole, maar ook vanwege de schattingselementen die een rol spelen bij het ramen van de nog te realiseren baten ad € 53,5 miljoen en lasten ad € 25,4 miljoen van belang.

De nog te realiseren baten en lasten vormen tezamen met de boekwaarde de basis voor de waardering in de jaarrekening, oftewel het resultaat van de projecten. Dit leidt tot een voorziening indien verwacht wordt dat het project verlieslatend is, en tot (tussentijdse) winstneming bij een verwachte winst. Ten behoeve van de waardering van de bouwgronden in exploitatie per balansdatum dient de gemeente per individuele grondexploitatie te bepalen of de boekwaarde plus de in de toekomst nog te realiseren kosten en opbrengsten, naar de beste inschatting, terugverdiend zullen worden. In 2022 gaat het om dertien individuele grondexploitaties.

De grondexploitaties zijn door u voor de jaarrekening 2022 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd), en waar nodig zijn door u de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd, en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Tussentijdse winstneming

In 2020 heeft de commissie BBV de notitie Grondbeleid gepubliceerd. Hierin is opgenomen dat voor winstneming de ‘percentage of completion (POC-) methode’ moet worden toegepast. Hierbij geldt dat, indien aan een aantal voorwaarden is voldaan, er winst moet worden genomen. Voor het toepassen van de POC-methode is het van belang dat het resultaat betrouwbaar kan worden geschat. Ook moet er sprake zijn van verkochte grond en gerealiseerde kosten. Op grond van het BBV heeft uw gemeente in het boekjaar 2022 € 2,1 miljoen (2021: € 2,7 miljoen) aan tussentijdse winst genomen op de grondexploitaties.

Belangrijkste bevindingen waardering grondexploitaties

Als onderdeel van de controle van de waardering van de bouwgronden in exploitatie voeren wij een risicoanalyse uit ter bepaling van het risicoprofiel van de individuele grondexploitaties en de hierdoor bestaande kans op een materiële fout in de waardering ervan. Hierbij betrekken wij de huidige boekwaarde, het geprognosticeerde resultaat en de aard en omvang van de nog te realiseren baten en lasten (liggen hier al contracten/overeenkomsten aan ten grondslag of niet).

Naast de hiervoor genoemde elementen spelen bij de risicoclassificatie van de individuele projecten ook de aard van het project, de programmering en de doorlooptijd een belangrijke rol. Binnenstedelijke herstructurering zorgt immers voor een grotere complexiteit, doordat de bestaande ruimte herontwikkeld wordt en dit type projecten hierdoor (financieel gezien) gevoeliger is voor risico’s dan volledig nieuw uit te leggen locaties. Een langere doorlooptijd van de projecten zorgt voor een hoger risicoprofiel, doordat de schatting van kosten en opbrengsten van de projecten subjectiever wordt naarmate de doorlooptijd toeneemt.

Wij hebben op grond van de door ons verrichte werkzaamheden inzake de waardering van de grondexploitaties vastgesteld dat uw gemeente:

- Beschikt over actuele ramingen van de nog te realiseren baten en lasten.
- Beschikt over een deugdelijke onderbouwing van de gehanteerde uitgangspunten in de grondexploitaties

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

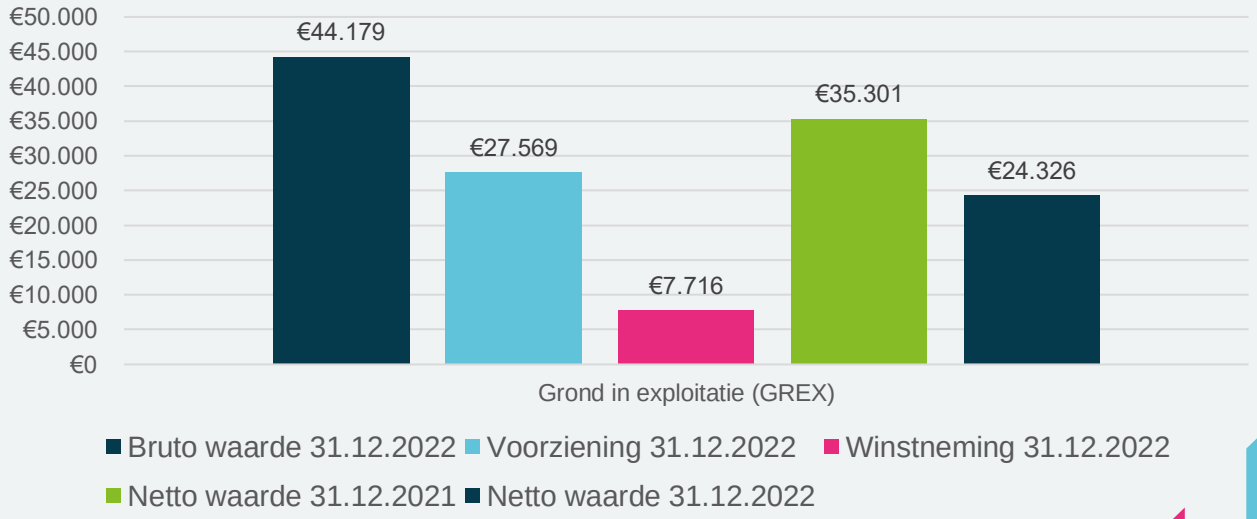
- Externe deskundigheid heeft ingeschakeld ter onderbouwing van de geraamde grondprijzen en grondopbrengsten.
- Een niet onaannemelijk niveau heeft bepaald van de nog te maken plan- en civiele kosten.

De uitgangspunten die in de grondexploitaties en dus in de jaarrekening 2022 zijn verwerkt, zijn door ons beoordeeld en als aannemelijk aangemerkt.

In onze controle merken wij de effecten van de aanscherping van beheersingsmaatregelen rondom de calculaties. Ontwikkelingen zijn bekend en worden goed gedocumenteerd onderbouwd en bijgehouden.

Gronden in exploitatie (Voorraden)

Evenals vorig jaar lopen alle complexen conform verwachting door.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Algemeen

De grondexploitatie van Almelo bestaat in hoofdlijnen uit één zeer succesvol en winstgevend project (Almelo Noord Oost), diverse kleinere woningbouwlocaties die rondom een nulresultaat zullen eindigen en verlieslatende bedrijventerreinen plus één woningbouwlocatie. De verlieslatende projecten zijn allemaal langlopend en stammen uit het verleden. De voorzieningen zijn allen al in het verleden volledig genomen.

Almelo Noord Oost

Het project Almelo Noord Oost heeft in 2022 boven verwachting gepresteerd. In plaats van de geplande 50 woningen zijn er ruim 70 verkocht. Het college heeft daarom besloten tot een gestaffelde prijsverhoging van de kavels in 2023. Tegelijkertijd is te zien dat de verkopen in 2023 achterlopen op de planning. Vooral de XL-kavels lopen langzamer dan verwacht. De gemeente heeft hierop gereageerd door langzaam lopende kavels te herverkavelen naar kleinere percelen. Daarnaast is geld gereserveerd voor extra verkoopinspanningen. Omdat de m2 prijzen voor Noord Oost gestaffeld zijn (de m2 worden minder duur naarmate je meer koopt) betekent herverkaveling overwegend meer opbrengsten.

Omdat de verkopen in 2023 onder de verwachtingen liggen zijn een aantal voordelen nog niet ingerekend in de huidige calculatie van het eindresultaat van het project. Het gaat om de volgende voordelen:

- Prijsverhoging conform collegebesluit in 2023 is niet ingerekend;
- Voordelen uit herverkaveling zijn niet ingerekend;
- Prijzen voor slecht lopende kavels (XL) zijn niet verhoogd maar ook niet geïndexeerd sinds 2020/2021.

Daarnaast zijn vanwege de oplopende prijzen de nog te maken kosten geïndexeerd met 10% verhoogd. Deze maatregelen maken dat de calculatie voorzichtig is ingestoken. Desondanks kon dit jaar nog een winst van € 2,1 miljoen worden gerealiseerd.

De gekozen beheersingsmaatregelen maken dat de calculatie voorzichtig is ingestoken om te voorkomen dat er later tegenvallers komen. Voor 2023 is het van belang om te evalueren of de herverkaveling en extra verkoopinspanningen het gewenste resultaat hebben. Zo niet, dan moet ook geëvalueerd worden of de voorgenomen prijsstijging en de extra voordelen uit herverkaveling ingerekend kunnen worden. Dat zijn belangrijke strategische keuzes voor de toekomst.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Bedrijvenpark Twente Noord

De verkopen op het Bedrijvenpark lopen voor de courante kavels conform planning. Er is echter ook sprake van niet-courante kavels en daar loopt de verkoop traag of niet. Deze niet-courante kavels zijn getaxeerd en bewust tegen een zeer lage waarde in de administratie gezet. Daardoor is het risico op een afwaardering beperkt. Wel gaat op langere termijn de 'rentewekker' lopen. De rente op uw huidige leningen is laag, maar de marktrente stijgt. Dat betekent dat op langere termijn – naarmate Almelo haar langlopende leningen moet herfinancieren – de rentelast die op de grondexploitaties drukt ook gaat stijgen. Die steeds hogere rentelasten zullen dan zwaar op dit project gaan drukken, waardoor de voorziening verhoogd moet worden. Het gaat hier wel om de middellange tot lange termijn.

Rhijnbeek

De situatie rondom project Rhijnbeek blijft in beweging, maar in praktisch opzicht is er voor de jaarrekening weinig veranderd. Het college blijft gecommitteerd aan de verkoop. Ondanks gunstige ontwikkelingen bij de rechter is de zaak nog niet beslecht. De koper van de grond blijft conform overeenkomst bereid tot aankoop.

Nieuwe complexen

Het college heeft in 2022 na goedkeuring van de raad zes nieuwe complexen geopend. Het gaat in alle gevallen om kleinschalige complexen voor binnenstedelijke uitbreiding. De verwachte resultaten liggen rondom de nullijn, van een bescheiden winst tot een bescheiden verlies. Omdat het hier gaat om kleine complexen die nieuw zijn, hebben wij een beperkte werkzaamheden uitgevoerd, gericht op het vaststellen of de uitgangspunten van deze nieuwe complexen consistent zijn met het beleid van Almelo en de ervaringen bij de andere complexen. Dit is het geval.

Weggeler

Het Weggeler is een langlopend project. De lange looptijd volgt vooral uit de juridische procedures die rondom dit project gevoerd worden. Op dit moment worden wijzigingen van het plan overwogen v.w.b. het deel bedrijventerrein/woningbouw. Op het project is een voorziening van ruim € 5 miljoen getroffen. Of deze voorziening verhoogd of verlaagd gaat worden is afhankelijk van de effecten van eventuele planwijzigingen.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Parameters

De parameters en renteberekeningen zijn conform de voorschriften van het Bbv. De parameters worden jaarlijks via een aparte notitie vastgesteld. Gedurende 2022 zijn er nieuwe ontwikkelingen op met name de woningmarkt ontstaan. De markt komt steeds meer onder druk te staan, waardoor de prijzen voor o.a. civieltechnische kosten sterk stijgen. Niet alleen door inflatie, maar ook door stijgende inkoopprijzen voor materialen. Daar staat tegenover dat de markt voor nieuwbouwwoningen aan het afkoelen is. Door de sterke prijsstijgingen is een nieuwbouwwoning niet meer voor iedereen bereikbaar. De parameters die Almelo heeft gekozen reflecteren dit. De kosten voor bestaande complexen zijn met 4% verhoogd voor 2023. De prijzen zijn voor 2023 niet verhoogd. Voor de meeste complexen is naast de generieke kostenstijging ook een specifieke kostenstijging o.b.v. de ervaringen met het individuele project ingerekend.

Rente

De gemeente moet conform het BBV rente toerekenen aan de grondexploitaties. Deze rente is in het geval van Almelo gebaseerd op de betaalde rente op de langlopende leningen. Deze rente is nu nog laag (1,3%). De gemeente heeft berekend dat deze rente op termijn gaat stijgen naar 1,8%.

De rentestijging is afhankelijk van welke rente de gemeente kan bedingen als de rentetermijnen op de huidige leningen aflopen. Almelo heeft voor ruim € 190 miljoen extern geleend, dus de rentelast is een relevante factor. De rente wordt ingerekend voor alle jaren dat de gemeente vermogen in de grondexploitaties heeft geïnvesteerd. Als de gemeente veel investeert maar niets verkoopt, loopt de rentelast steeds op. Dat betekent dat het project steeds minder winst opbrengst, totdat er uiteindelijk sprake is van een verliesgevend project. Als de rente hoog is, gaat dat veel harder dan wanneer de rente laag is.

De gemeente heeft de rente op veel van haar leningen lang vastgezet. Wij hebben scenario's doorgerekend aan de hand van de rentevasteperiodes en de huidige marktrente. De inschatting van de gemeente dat de rente naar 1,8% gaat stijgen, klopt. De ontwikkeling van de rente is een aandachtspunt. Voor Almelo is dan ook een belangrijke keuze op de lange termijn of u de leningportefeuille gaat aflossen of gaat herfinancieren. Dat is afhankelijk van de marktrente, uw behoefte aan liquiditeit en uw visie op uw eigen financiële positie. Uiteindelijk reflecteren die keuzes dan ook op de rentelast voor nieuwe grondexploitaties.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Begrotingsoverschrijdingen zijn toegelicht in de jaarrekening

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van raad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de Commissie BBV, welke van toepassing is op 2022. Het overschrijden van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel.

Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma. Wij hebben in de figuur op de volgende pagina de programma's met lastenoverschrijdingen opgenomen en met roze aangemerkt.

Deze overschrijdingen zijn in te delen in de categorieën zoals genoemd in de Kadernota rechtmatigheid 2022 van de commissie BBV. Wij hebben aanvullende werkzaamheden verricht ten aanzien van de programma's die een overschrijding laten zien en om te kunnen concluderen om welke type begrotingsoverschrijdingen het gaat.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

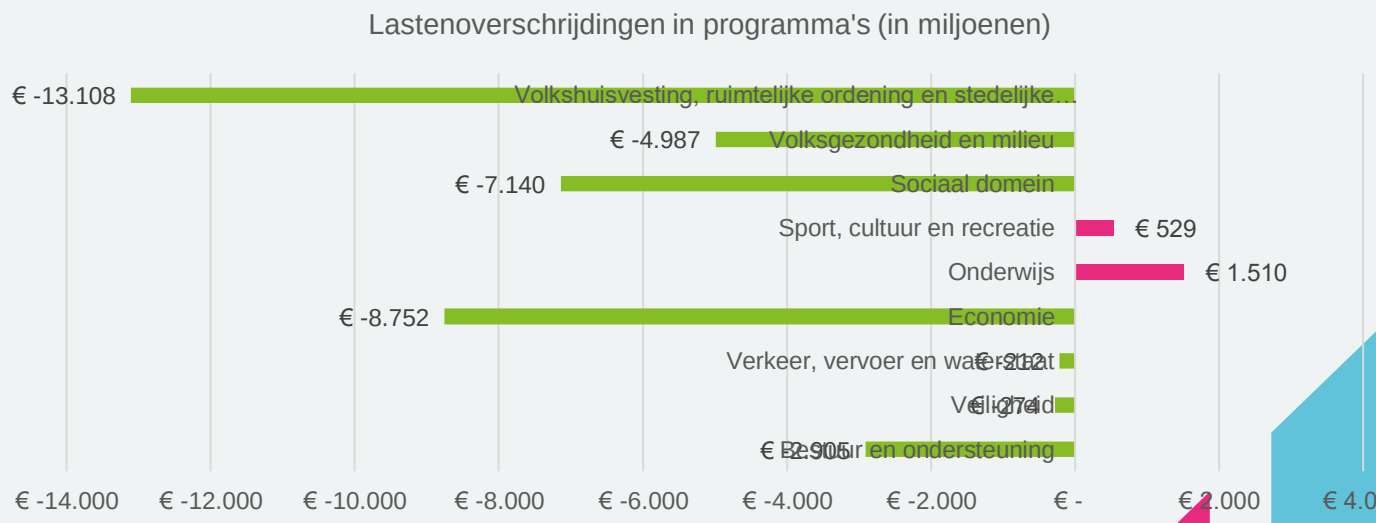
Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Wij hebben concluderend dat deze overschrijdingen vallen onder de volgende typen:

- Lastenoverschrijdingen zijn gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten;
- Lastenoverschrijdingen passen binnen het beleid en zijn tijdig gemeld aan de raad middels een raadsbrief, conform de Financiële verordening gemeente Almelo 2021;
- Lastenoverschrijdingen bij open einde regelingen.

Deze type overschrijdingen zijn wel onrechtmatig maar dienen volgens de kadernota rechtmatigheid niet mee te worden geteld met ons oordeel.

Er zijn daarnaast wel sprake geweest van cumulatieve, kleine overschrijdingen ad. € 201.000 in de investeringskredieten die als onrechtmatigheid meetellen in ons oordeel. Deze overschrijdingen zijn conform de “Financiële verordening gemeente Almelo 2021” niet terstond zijn gemeld aan de raad. Op basis van de Kadernota Rechtmatigheid 2018 dienen deze overschrijdingen dan ook mee te tellen in ons oordeel betreffende de rechtmatigheid.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Evaluatie van het frauderisico

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college van burgemeester en wethouders, inclusief het invoeren en onderhouden van interne-beheersingsmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en de efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt. Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Rapporteren over fraude

Van de accountant wordt op grond van de regels van de beroepsorganisatie (NBA) een professioneel-kritische houding verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude in de jaarrekening maar ook met betrekking tot omkoping, corruptie, ondermijning en de naleving van andere wet- en regelgeving.

De aandacht voor het thema fraude en integriteit neemt de laatste jaren steeds verder toe. Het zorgt ervoor dat organisaties steeds vaker gevraagd wordt transparant te zijn in de visie, het beleid en het toezicht op het integer handelen in alle geledingen van de organisatie. Dat gaat dus niet alleen over fraude maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik, het hanteren van gedragscodes en de naleving van andere regelgeving bijvoorbeeld op het gebied van arbeidsomstandigheden en milieu. Dit geldt niet alleen op de werkvloer, maar vraagt ook iets van organisatie en bestuur.

Met ingang van 2022 is het op grond van de verslaggevingsregels voor veel organisaties verplicht om in het jaarverslag te rapporteren over de fraudegevoeligheid van de organisatie. Voor gemeente geldt een aanbeveling om hierover te rapporteren vanuit de kadernota rechtmatigheid.

Voor gemeenten geldt echter vanuit Artikel 2:391 lid 1 BW dat voornaamste risico's dienen te worden toegelicht in onder andere de paragraaf bedrijfsvoering. Wij dienen als uw accountant er op toe te zien dat het college B&W rapporteert over de voornaamste frauderisico's en het fraudemanagement van de gemeente. De rapporteringsverplichting is een volgende stap in dit proces. De gemeente Almelo beschikt over een stelsel aan maatregelen om fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan, maar een definitief vastgesteld en breed gedragen integrale fraude risicoanalyse of rapportering over de fraudegevoeligheid van de activiteiten ontbreekt nog. Deze analyse is wel in een vergevorderd stadium, zoals u ook rapporteert in paragraaf 3.5.11 Frauderisico's en continuïteit. Hiertoe verwijzen wij ook in onze controleverklaring in sectie "Controle-aanpak frauderisico's".

De accountant maakt zelf ook een inschatting van de frauderisico's binnen een organisatie, en vormt zich een beeld van de maatregelen van interne beheersing die de organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes van materieel belang te voorkomen en te bezien of deze maatregelen effectief zijn.

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Belangrijkste bevindingen in onze controle

In iedere organisatie bestaat een risico op het doorbreken van de interne beheersing door het management bij de totstandkoming van schattingen. We beoordelen in het kader van onze controle de interne processen op deze schattingen en doen detailcontroles op de uitgangspunten en aannames die aan significante schattingen ten grondslag liggen. Ook zijn we alert op ongebruikelijke transacties, samenwerkingsrelaties en de naleving van procedures die mede tot doel hebben transparantie en integer handelen te bevorderen. Elementen daaruit zijn controles op de prestatielevering bij inkooptransacties, het naleven van het inkoopbeleid en aanbestedingsregels.

Via de interne beheersingsmaatregelen van Almelo is één potentieel fraudegeval geconstateerd. Dit geval ziet op een samenloop van onjuist uitgevoerde beheersingsmaatregelen rondom een functionaris die in strijd met het integriteitsbeleid van de gemeente lijkt te hebben gehandeld.

Verder rapporteert u over de fraudegevoeligheid van de gemeente in de paragraaf 3.5.11 Frauderisico's en continuïteit.

Continuïteitsbeoordeling

In het kader van de jaarrekeningcontrole beoordelen wij ook het vermogen van de gemeente om de activiteiten in de komende twaalf maanden voort te zetten. Elementen die we in deze beoordeling betrekken zijn onder meer de vermogenspositie, de begroting voor het komende boekjaar, de afhankelijkheid van eigen inkomsten, de risico's die u zelf identificeert en uiteraard ook de risico's die wij als uw accountant signaleren.

Vanwege de coronapandemie, de energieprijsontwikkeling en ontwikkelingen in de regelgeving voor accountants is, net als bij het onderwerp fraude, steeds vaker informatie in de controleverklaring opgenomen over de continuïteitsbeoordeling die wij uitvoeren. Om die reden vragen wij uw aandacht voor deze beoordeling.

De continuïteitsafwegingen worden bij u op dit moment veelal expliciet gemaakt en zijn onderdeel van het proces waarin organisatie en bestuur worden betrokken. Dit heeft haar weerslag in bijvoorbeeld paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risico-beheersing, waarin u aandacht heeft voor uw risico-beheersing en de gestelde norm kengetallen waarop de provincie Overijssel haar beoordeling baseert.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Evaluatie van de belangrijkste inschattingen van het management

Uw gemeente heeft voorzieningen gevormd voor verliezen, risico's of verplichtingen die hun oorsprong vinden in het huidige boekjaar of eerdere boekjaren, maar waarvan de (verwachte) uitgaven in de toekomst liggen.

Binnen de voorzieningen maakt u conform het BBV onderscheid naar voorzieningen voor 'verplichtingen, verliezen en risico's', ter 'egalisering van kosten' ('groot onderhoud'), en 'voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is'. Vooral de voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's en de voorzieningen ter egalisering van kosten zijn naar hun aard gebaseerd op veronderstellingen en schattingen van het management en het college. Zij schatten op basis van hun kennis van de gemeente en haar omgeving in wat het effect van de te voorziene risico's, verplichtingen en kosten zal zijn in de komende jaren en wat de omvang van de voorziening moet zijn. Wij hebben voor deze gebieden het proces beoordeeld waarmee het management schattingsposten ontwikkelt en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Correctie

De voorzieningen zijn gevormd conform de voorschriften van het BBV. Wij hebben één voorziening niet goedgekeurd. Dit betreft de voorziening voor financiering van de sociale recherche. Deze voorziening voldoet niet aan de grondslagen van een voorziening maar heeft het karakter van een bestemmingsreserve. De voorziening is als ongecorrigeerde fout in bijlage 1a opgenomen.

Advies

In de balans is een voorziening voor tariefegalisatie riolering opgenomen. Hierin reserveert de gemeente dat deel van de rioleringsheffing dat niet besteed is aan de taken rondom de riolering. Dit geld is beklemd door derden en moet als voorziening blijven staan. Een uitzondering hierop zijn efficiency resultaten. Deze mag de gemeente (via het resultaat) laten vrijvallen naar een bestemmingsreserve als onderdeel van het eigen vermogen. U heeft nog geen analyse gemaakt van de effecten van eventuele efficiencyvoordelen. Wij raden u aan dat te doen. In de voorziening is € 5,7 miljoen gereserveerd.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Sociaal domein (3 decentralisaties)
Voor de jaarrekeningcontrole 2022 hebben wij – met inachtneming van de Audit Alert Sociaal Domein van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) – de door uw gemeente getroffen maatregelen om te komen tot een getrouwe en rechtmatige besteding van de zorg in natura (Wmo en Jeugd, exclusief PGB's) geëvalueerd.

PGB's en Sociale Verzekeringsbank

De PGB-bestedingen zijn (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft een controleverklaring met beperking bij de verantwoordingen 2022 verstrekt. Voor de gemeente Almelo heeft de accountant van de SVB voor € 35.000 aan fouten voor getrouwheid en rechtmatigheid geconstateerd. De geconstateerde fouten vallen onder onze rapporteringstolerantie, waardoor deze niet staan benoemd in de bijlage 1.

Zorg in Natura/Jeugdzorg en WMO

In de bestedingen aan zorgaanbieders WMO en Jeugd hebben wij in 2022 geen onzekerheden of afwijkingen voor getrouwheid en rechtmatigheid geconstateerd.

Wij hebben voor boekjaar 2022 een uitgebreide IT-audit verricht ten aanzien van de kritische applicatie in het sociaal domein. Onderdeel van deze audit was het testen van handmatige- en geautomatiseerde controls binnen het sociaal domein op effectieve werking. Op basis van het resultaat van de IT-audit hebben wij voldoende controlezekerheid kunnen verkrijgen ten aanzien van recht, hoogte en duur van de zorgbestedingen. Hierdoor hebben wij geen onzekerheden onderkend in de zorgbestedingen van zorgaanbieders zonder controleverklaring, dan wel met een niet goedkeurende verklaring.

Inzicht in de bestedingen

De gemeente hanteert een selectiesysteem voor (nieuwe) zorgaanbieders en zorgverleners PGB waardoor meer greep moet ontstaan op de geleverde kwaliteit én effectiviteit. Dit kwaliteitsbeheersingssysteem is onderdeel van de maatregelen die Almelo heeft ingevoerd om zorgfraude tegen te gaan.

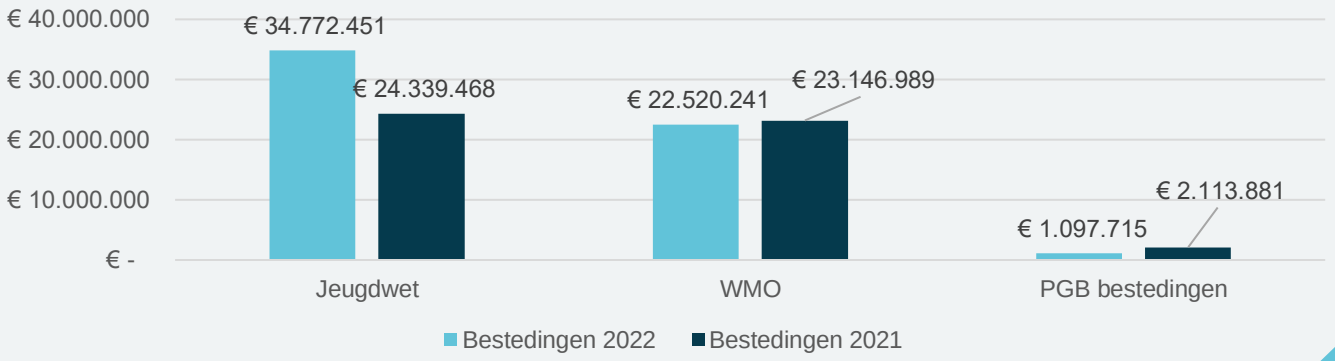
Zoals u op de grafiek op de volgende pagina kan zien, zijn de bestedingen voor WMO en PGB's gedaald ten opzichte van 2021.

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Belangrijkste bevindingen in onze controle

De bestedingen aan Jeugdzorg zijn echter gestegen. Dit hangt samen met de invoer van de nieuwe productserie ‘dakje’: alternatieve huisvesting voor jeugdigen.

Het is van belang om goed inzicht te krijgen in de nadere inhoudelijke oorzaken achter deze stijgingen en daling om zo bij te sturen op beleid. Uw gemeente maakt deze analyses regelmatig. U beschikt ook over een IT-systeem dat door de IT-auditor is goedgekeurd en dat dus betrouwbare data produceert. Daarmee behoren dashboarding en data-analyse ook tot uw mogelijkheden om meer inzicht te krijgen in de data achter de bestedingen. Bijvoorbeeld welk deel van de populatie altijd op zorg aangewezen zal zijn en dus niet kan herstellen en wat de succescijfers zijn voor cliënten die wél een traject gericht op verbetering en herstel doorlopen. Wij zien dat steeds meer gemeentes zich in de data achter de cijfers verdiepen om zo tot een realistische begroting te komen. Almelo is hier ook mee bezig en heeft met de betrouwbare inrichting van Suites hier ook een goede startpositie voor.

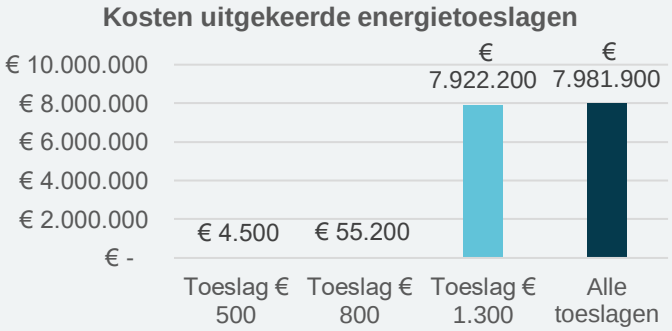
Belangrijkste bevindingen in onze controle

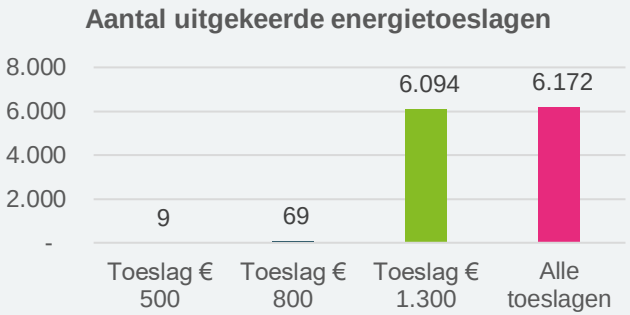
Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Energietoeslag

In overeenstemming met de Beleidsregels eenmalige energietoeslag gemeente Almelo 2022 heeft gemeente zorggedragen voor de uitvoering van deze regeling. Inwoners van de gemeente konden indien zij voldoen aan bepaalde voorwaarden zoals opgenomen in de Beleidsregels een energietoeslag aanvragen. Inwoners met een uitkering op grond van de algemene bijstand, de IOAW/IOAZ, bijzondere bijstand of met een inkomen dat niet hoger is dan 120 % van de toepasselijke bijstandsnorm komen voor de toeslag in aanmerking. Bij zelfstandigen is de jaarrekening en aangifte inkomstenbelastingen 2021 of de Winst- en Verliesrekening over het eerste kwartaal van 2022 bepalend voor het bepalen van het inkomen.

De eenmalige energietoeslag betrof € 800 per huishouden met een laag inkomen. Een aanvullende uitkering van € 500 is uitgekeerd aan huishoudens die aan het maximale bestaansminimum voldeden.

Wij hebben als onderdeel van de controle van de SiSa G2 regeling de uitgekeerde energietoeslagen gecontroleerd. Tijdens de controle hebben wij geen financiële fouten of onzekerheden geconstateerd. Vanuit de december circulaire is er voor 2023 nog een toeslag vastgesteld, waardoor een tweede tranche van deze uitbetalingen doorlopen tot in 2023.

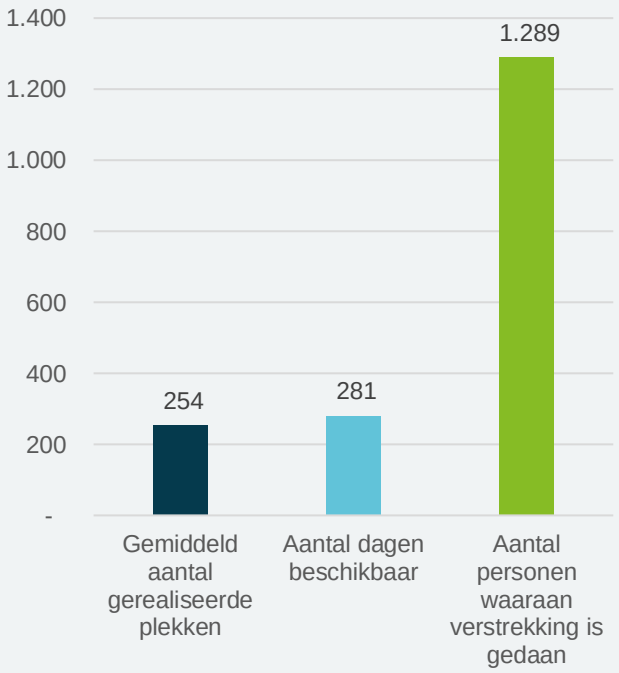
Zoals te zien is aan de cijfers heeft de gemeente Almelo voor het overgrote deel van de aanvragen de maximale toeslag uitgekeerd.

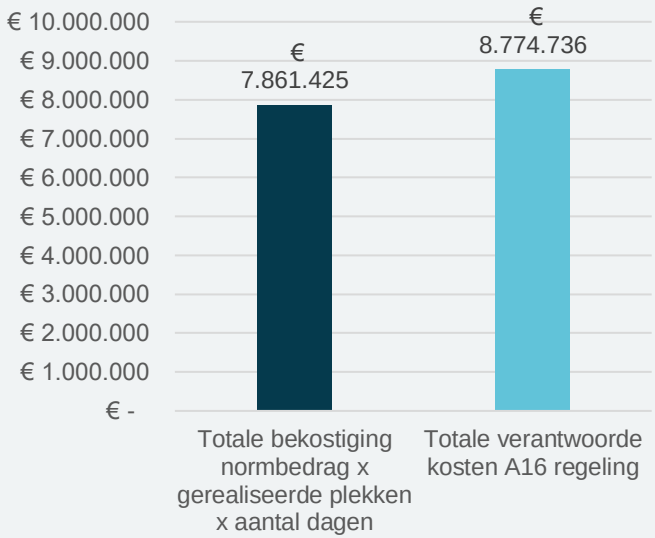
Belangrijkste bevindingen in onze controle

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Opvang ontheemden Oekraïne

Op basis van de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne heeft de gemeente Almelo de gemaakte kosten rondom Opvang ontheemden Oekraïne verantwoord in de SiSa bijlage, onder regeling A16. Oekraïense ontheemden zijn geregistreerd en verbleven in de opvanglocatie zoals beschikbaar gesteld door de gemeente (Huize Alexandra).

Wij hebben deze kosten gecontroleerd op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2022. Hierbij evalueren wij de getrouwheid en de rechtmatigheid van de verantwoorde gegevens (indicatoren). Tijdens de controle hebben wij geen financiële fouten of onzekerheden geconstateerd.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Verbonden partijen

De gemeente Almelo heeft financiële relaties met haar verbonden partijen. Gezien het belang willen wij voor de volgende relaties nader onze controlewerkzaamheden en bevindingen toelichten.

Industriegebouw Maatschappij (IGM)

De gemeente heeft enige jaren geleden besloten tot de afbouw van de activiteiten van IGM. In 2022 is een bedrag groot € 3,9 miljoen aan terugbetalingen van IGM ontvangen. Er resteert nog een lening van € 3 miljoen. Wij hebben vastgesteld dat IGM nog over meer dan € 3 miljoen (boekwaarde) aan bezittingen beschikt in de vorm van materiële en financiële vaste activa. Als IGM er in slaagt om deze activa tegen de boekwaarde te liquideren zal ook de laatste lening terugbetaald kunnen worden. IGM heeft nog tijd om tot een succesvolle liquidatie te komen, de laatste lening van Almelo moet in 2029 worden afgelost.

Heracles

Almelo heeft meerdere leningen lopen aan voetbalclub Heracles. Door de degradatie in mei 2022 had een risico kunnen bestaan dat Heracles niet meer zou kunnen aflossen, vanwege het verschil in inkomen tussen de Eredivisie en de Keukenkampion Divisie.

Wij hebben vastgesteld dat Heracles geen uitstel van betaling nodig heeft gehad; de aflossingen zijn conform schema betaald. Heracles is inmiddels weer gepromoveerd naar de Eredivisie.

Soweco

Sociaal werkbedrijf Soweco is geliquideerd. Het liquidatiesaldo voor Almelo bedraagt in de eerste instantie € 4,2 miljoen. Na afwikkeling van het werkkapitaal is dit saldo verhoogd naar € 4,9 miljoen. De uitkering van het liquidatiesaldo is ontvangen in september 2023.

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Schatkistbankieren

Met de Wet verplicht schatkistbankieren zijn alle decentrale overheden verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden (= alle middelen boven een per decentrale overheid te bepalen limiet). Voor uw gemeente geldt voor 2022 per kwartaal een limiet van € 6,2 miljoen. Decentrale overheden dienen in de jaarrekening verantwoording af te leggen over het gemiddelde banksaldo per kwartaal en de over- dan wel onderschrijding van de toegestane limiet. Uit de verantwoording van het schatkistbankieren over 2022 - zoals opgenomen in de toelichting op de balans - blijkt dat de gemeente Almelo in geen van de kwartalen een overschrijding laat zien.

Wij hebben geen niet-gecorrigeerde fouten en/of onzekerheden in de SiSa-bijlage 2022 geconstateerd

De procedure die uw gemeente moet naleven bij de aanlevering van de bestanden aan het CBS is ten opzichte van vorig jaar niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramien zeven documenten aan het CBS aan te leveren.

Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2022. Hierbij evalueren wij de getrouwheid en de rechtmatigheid van de in de SiSa-bijlage verantwoorde gegevens (indicatoren). Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een ‘0’ is ingevuld, zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze ‘0’ terecht is ingevuld. U hebt dit aan ons bevestigd. De (verplichte) tabel met fouten en onzekerheden wat betreft de specifieke uitkeringen is opgenomen in bijlage 1e van dit accountantsverslag. Tijdens de controle hebben wij geen financiële fouten of onzekerheden geconstateerd.

Geen feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot de IMG-bijlage

Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de IMG-bijlage 2022 geconstateerd.

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Belangrijkste bevindingen in onze controle

Wij hebben geen fouten geconstateerd met betrekking tot de naleving van de Wet Normering topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt.

De bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2022 niet meer bedragen dan € 216.000 per jaar. Daarnaast dienen gemeenten de salarissen openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000. In 2022 hebben wij geen overschrijdingen van de grensbedragen voor topfunctionarissen en overige medewerkers geconstateerd.

In 2022 is één topfunctionaris vertrokken. Met haar is een overeenkomst afgesloten over haar vertrek. De gemeente heeft zich bij het opstellen van de overeenkomst laten begeleiden door WNT-experts. Wij hebben geen afwijkingen van de WNT geconstateerd. De bepalingen rondom het vertrek zijn conform de WNT in de jaarrekening weergegeven.

In de verantwoording van de overige topfunctionarissen hebben wij ook geen afwijkingen geconstateerd.

Eshuis

Financiële positie

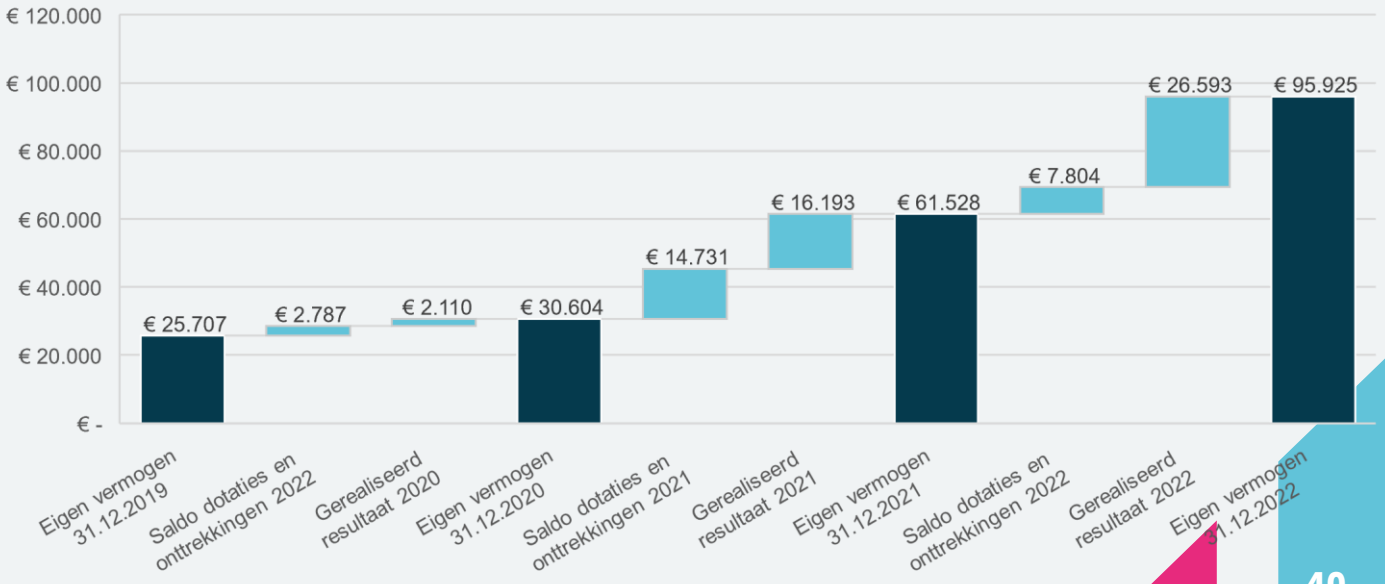
Per saldo persoonlijker

Financiële positie

De vermogenspositie van uw gemeente is ten opzichte van 2021 toegenomen.

In het BBV, de verslaggevingsregels van gemeenten, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten 2022 bedraagt € 34,4 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 7,8 miljoen aan de reserves gestort, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2022 € 26,6 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans. In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2022 27,5% van het balanstotaal (2021: 19,0 % van het balanstotaal). Duidelijk zichtbaar is dat Almelo zich de afgelopen jaren steeds meer aan de negatieve vermogenspositie van het verleden heeft ontworsteld. Inmiddels is in de afgelopen 3 jaar sprake van een toenemend resultaat en een stijgend eigen vermogen.

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

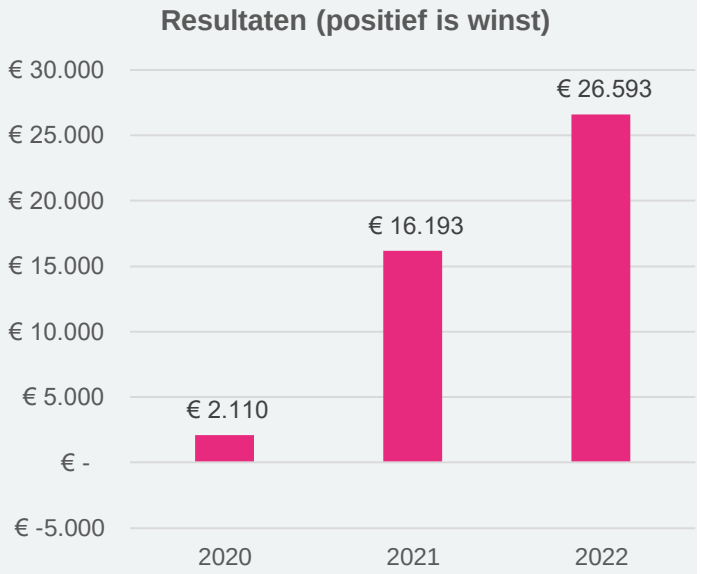
Financiële positie

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Saldo baten en lasten

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit de in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in de reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de politieke besluitvorming. De exploitatie over 2022 laat een voordelig gerealiseerd saldo van baten en lasten van € +/+ 26,6 miljoen zien, ten opzichte van een begroot saldo van € +/+ 9,9 miljoen. Dit is een voordeel van afgerond € 16,6 miljoen.

Exploitatieresultaat (in € 1.000)		
Totale baten	€ 346.671	
Totale lasten	€ 312.274	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		**€ 34.396**
Af: stortingen in reserves	€ 21.968	
Bij: onttrekkingen aan reserves	€ 14.164	
Saldo mutaties reserves		**€ -7.804**
Gerealiseerd resultaat		**€ 26.593**

Ook is zichtbaar dat Almelo meer in de reserves heeft gestort dan er aan de reserves is onttrokken.

In hoofdstuk “4.2 Baten en lasten” van de jaarstukken 2022 wordt in hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Op pagina 23 en 24 van deze rapportage gaan wij nader in op de verschillen tussen de begrote en de werkelijke lasten in het kader van de begrotingsrechtmatigheid.

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

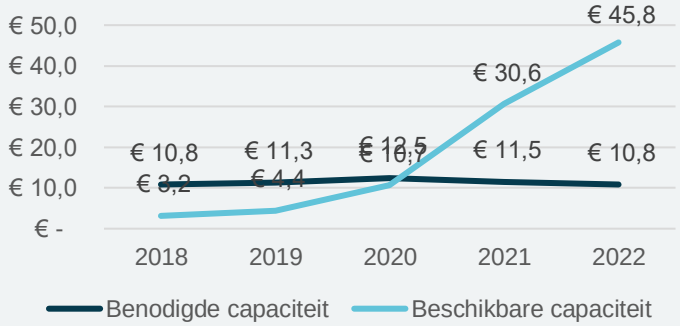
Financiële positie

Het weerstandsvermogen is toegenomen

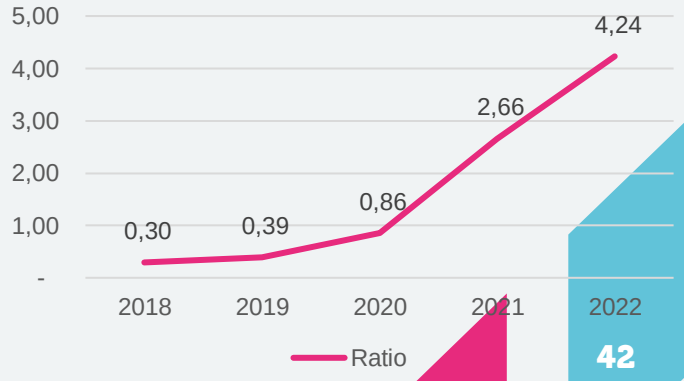
Het weerstandsvermogen betreft de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit (voor de samenstelling hiervan verwijzen wij naar paragraaf 3.2 in uw jaarverslag 2022) bedraagt, € 45,8 miljoen positief, na verwachte resultaatbestemming (2021: 30,6 miljoen positief). De inventarisatie van de risico's die in de paragraaf Weerstandsvermogen (in het jaarverslag) is opgenomen, geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een kans inschatting van het zich voordoen van het geïdentificeerde risico, om zo de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij wordt een doorlopend inzicht gegeven in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en wordt vermeld welke risico's zijn verdwenen en/of nieuw zijn geïdentificeerd. Ook wordt een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van de grootste risico's. Uw gemeente heeft op basis van deze risico-inventarisatie wat de benodigde weerstandscapaciteit. Hieruit volgt een gekwantificeerd bedrag aan benodigde weerstandscapaciteit van afgerond € 10,8 miljoen (2021: € 11,5 miljoen).

De stijging van de beschikbare weerstandscapaciteit en de daling van de benodigde weerstandscapaciteit leiden ertoe dat de ratio van het weerstandsvermogen per eind 2022 sterk is gestegen. Deze is 4,2, ten opzichte van 2,7 in 2021). Voor meer gedetailleerde informatie over uw weerstandspositie verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in uw jaarverslag 2022.

Weerstandscapaciteit (in € mln)

Ratio weerstandscapaciteit

Eshuis

Organisatie

Per saldo persoonlijker

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Administratieve organisatie en interne beheersing

Wij hebben in december 2022 een interimcontrole verricht bij de gemeente Almelo. Tijdens deze interimcontrole richten wij ons vooral op de opzet en werking van de administratieve organisatie. Wij verrichten werkzaamheden ten aanzien van de procedures binnen de gemeente voor zover deze van belang zijn om een oordeel te vormen over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening van de gemeente. Wij hebben hieronder een samenvatting opgenomen van de getoetste processen. Voor onderliggende details en bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter.

In onze controle zijn de volgende significante processen onderkend:

- Administratie & Verslaglegging
- Inkopen en aanbestedingen
- Factuurverwerking en betalingen
- Uitkeringen Participatiewet en BBZ
- Zorgbestedingen WMO en Jeugd
- Subsidiebaten, belastingopbrengsten en algemene uitkering
- Personeel en salarisadministratie
- Subsidieverstrekkingen
- Geautomatiseerde omgeving
- Grondexploitatie
- Treasury
- Frauderisicoanalyse

Naar aanleiding van onze reguliere interim-controle in 2022 zien wij een gedegen interne beheersing, wat onder meer resulteert in dat wij kunnen steunen op de handmatige beheersingsmaatregelen rond de digitale factuurverwerking en het sociaal domein. Het grootste aandachtspunt blijft sinds jaren echter wel de beheersing rondom het rechtmatig aanbesteden van inkopen. Zeker gezien de controle hierop overgaat naar het college en dat men in de naderende toekomst ook hier in-control moet komen.

Daarnaast hebben diverse actuele ontwikkelingen geleid tot uitdaging en beroep op het aanpassingsvermogen van de gemeente om hier in de huidige bezetting en capaciteit handen en voeten aan te geven. Wij vinden het noemenswaardig hoe de gemeente is meebewogen in de actuele ontwikkelingen en doelmatig te werk is gegaan om de maatschappelijke doelen als de energietoeslagen en opvang ontheemden Oekraïne te realiseren.

Eshuis

IT-audit

Per saldo persoonlijker

IT-audit

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Samenvatting resultaten IT-audit

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen hebben betrekking op de onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij geen volledigheid pretenderen.

In het kader van de jaarrekeningcontrole over het boekjaar 2022 heeft Eshuis een uitgebreide IT-audit uitgevoerd op Suite4SociaalDomein, Unit4 Decade en Filelinx Donau. Deze uitgebreide IT-audit is verricht in overeenstemming met de auditcommissie en omvat ook het toetsen van de beheersmaatregelen op werking. Wij hebben daarbij uitsluitend die maatregelen getest die het meest relevant zijn in het kader van de jaarrekeningcontrole. Voor alle relevante applicaties hebben wij diverse General IT Controls rond de relevante informatiesystemen getoetst. Deze beheersing laat een adequaat volwassenheidsniveau zien.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking

Overeenkomstig artikel 2:393, lid 4 van het Burgerlijk Wetboek zijn wij verplicht om onze bevindingen te rapporteren met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle heeft geen aangelegenheden geïdentificeerd die op dit gebied aan u gerapporteerd moeten worden, anders dan de waarnemingen zoals hiervoor besproken.

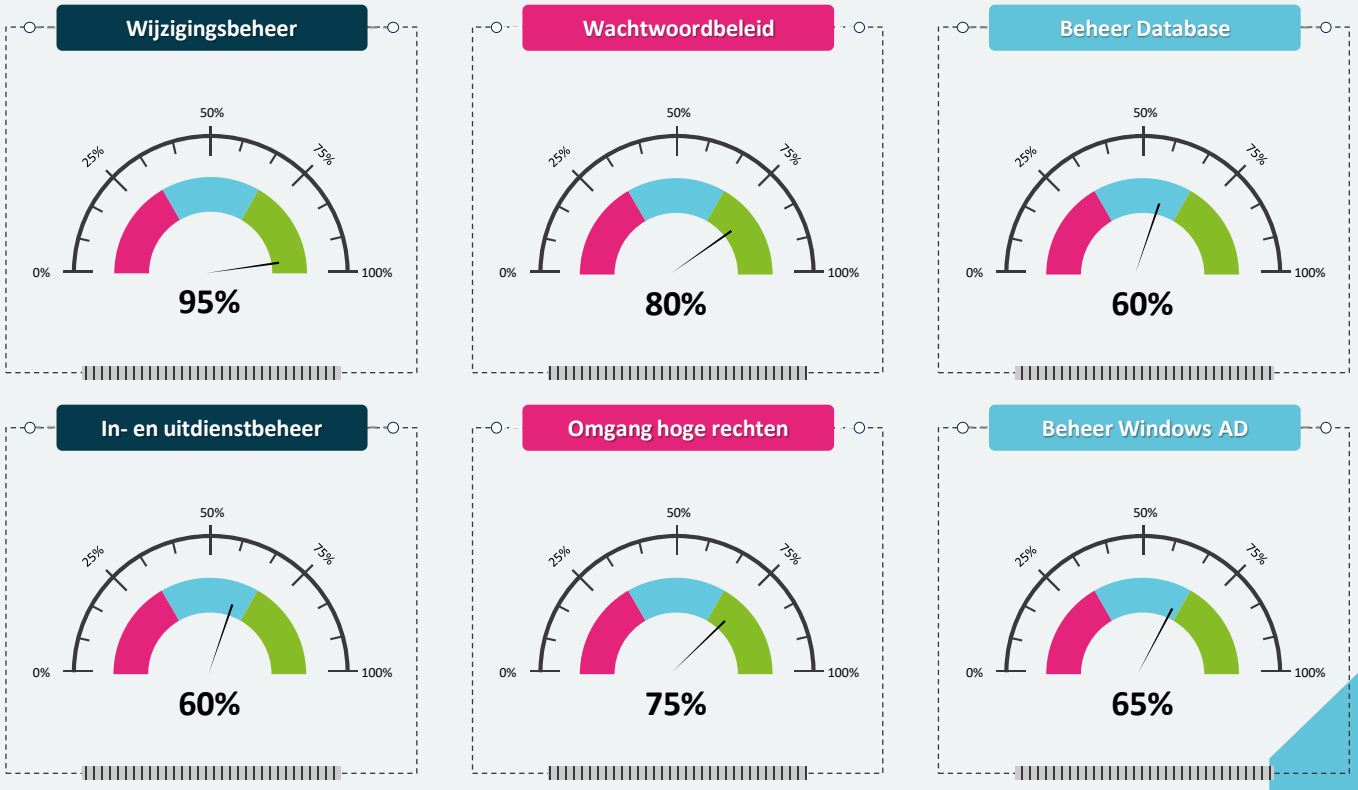

IT-audit

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Visuele samenvatting beheersing IT omgeving

Hieronder vindt u op een hoog niveau gevisualiseerd, hoe wij uw beheersing per belangrijke categorie inschatting op een schaal van 0% tot 100%. De scores houden verband met de gevonden bevindingen en effectiviteit van de general IT controls en komen rechtstreek uit onze managementletter.

IT-audit

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Samenvatting IT-audit Sociaal Domein

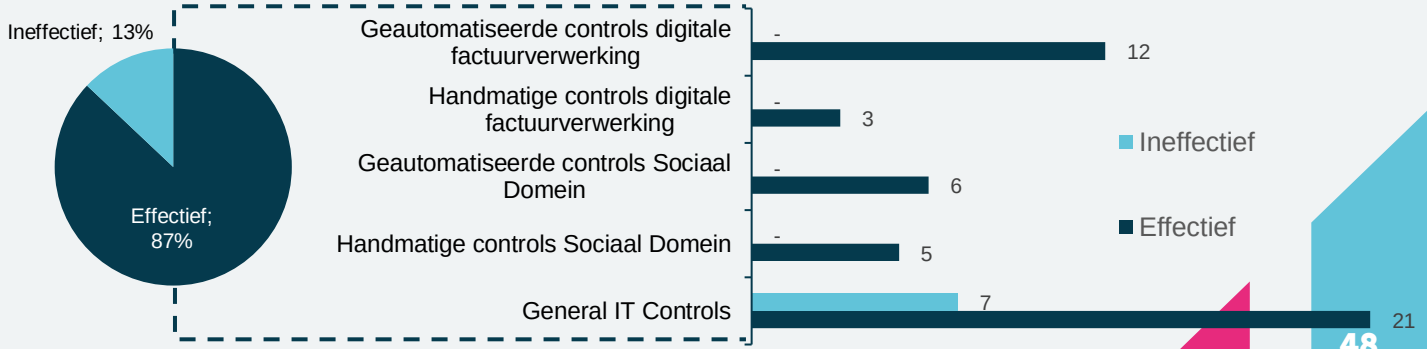
Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2022 en begin 2023 een IT-audit uitgevoerd. Deze IT-audit is primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. Onderstaand hebben wij in samenvattende vorm onze belangrijkste bevindingen opgenomen. Wij merken op dat de gemeente Almelo ook dit jaar heeft ingezet op de beheersing rondom het sociaal domein, het grootboek en de digitale factuurverwerking.

Wij hebben diverse General IT Controls rond de relevante informatiesystemen, alsmede 18 sleutel application- en handmatige controls in het proces van het sociaal domein en de digitale factuurverwerking, getoetst.

Het eindoordeel hierbij is dat wij kunnen steunen op het proces rond de verantwoording van de declaraties van zorgaanbieders, de verantwoording van de uitkeringen op grond van artikel 69 Participatiewet en het proces rondom de digitale factuurverwerking.

De gemeente is in de sector hier vrij uniek in en wij willen u dan ook complimenteren hiermee. Hierdoor zijn wij in staat om in onze controle te steunen op het systeem in scope, te weten Suite4SociaalDomein, Unit4 Decade en FileLinx Donau. Voor de gemeente Almelo is dit een belangrijke stap voorwaarts naar het zichtbaar borgen van de data-kwaliteit. Dit biedt ook ruimte om na te denken voor een verdere verbetering van het volwassenheidsniveau van de rechtmatigheidsverantwoording.

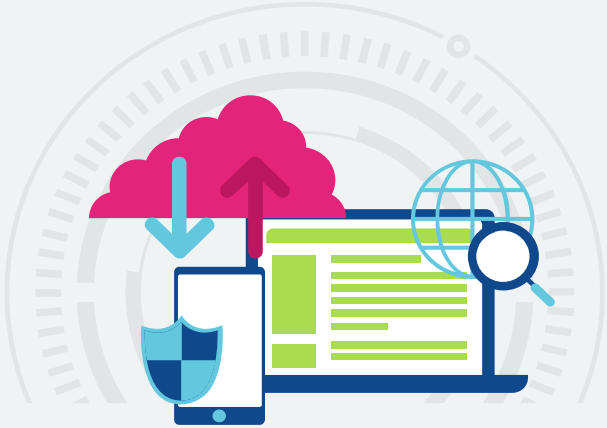
Overzicht van de getoetste beheersingsmaatregelen per proces (Scope: Suite4SociaalDomein)

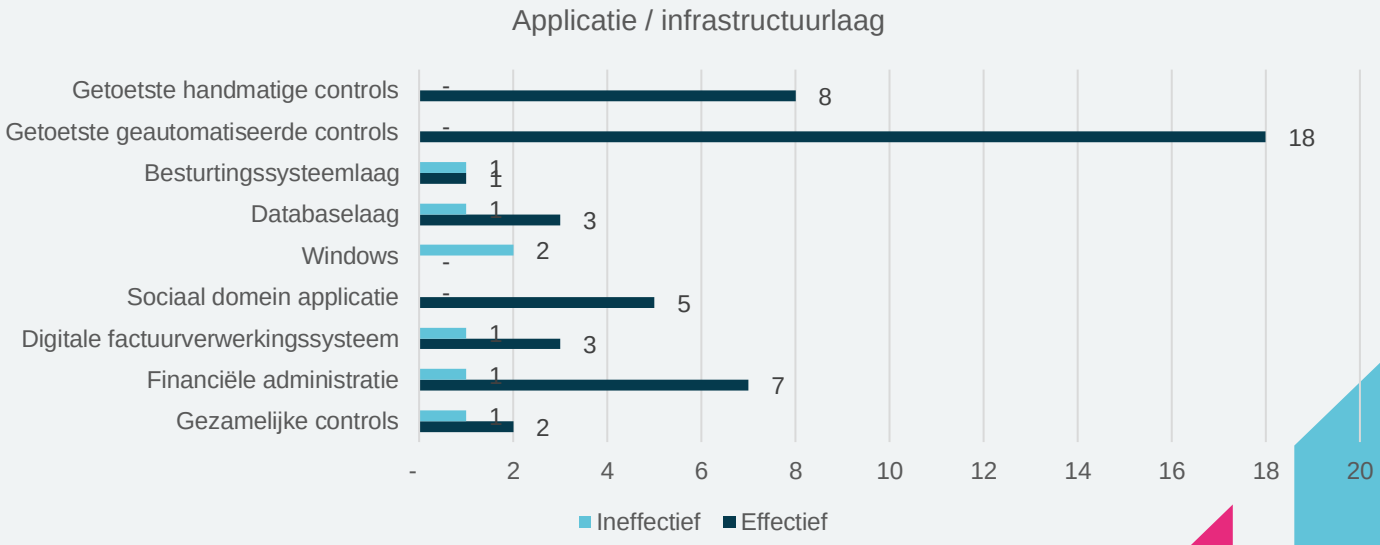

IT-audit

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Op basis van het testen van de algemene IT-beheersingsmaatregelen hebben wij geen bevindingen geconstateerd die de controleaanpak, waarbij gesteund wordt op de IT-beheersingsmaatregelen (geautomatiseerde beheersingsmaatregelen), beïnvloeden. De tekortkomingen die wij hebben vastgesteld in de algemene IT-beheersingsmaatregelen zijn door ons gemitigeerd door middel van aanvullende (gegevensgerichte) werkzaamheden. Wij merken echter op dat het management op bepaalde gebieden additionele verbeteringen kan doorvoeren om de effectiviteit van de algemene IT-beheersingsmaatregelen verder te vergroten.

Eshuis

Overige aangelegen-heden

Per saldo persoonlijker

Overige aangelegenheden

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

In dit onderdeel geven wij een samenvatting van overige aangelegenheden en bepaalde vereiste communicaties.

Bevestigingen van het management

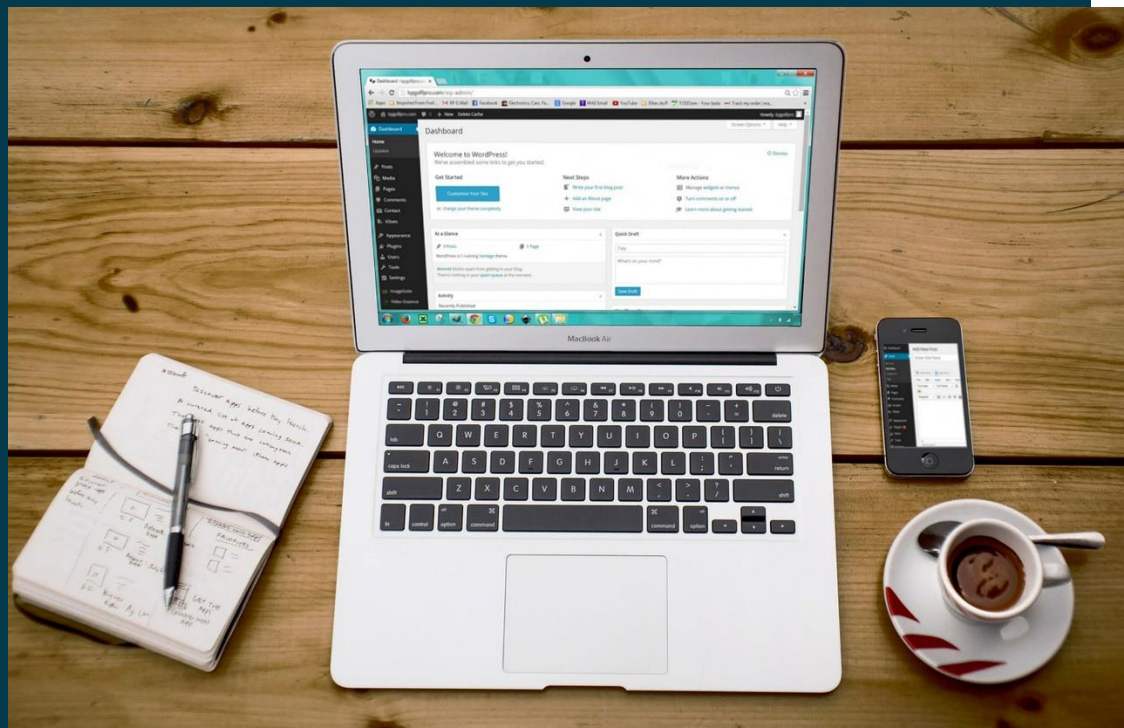
Wij hebben het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving. Wij hebben van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Almelo een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Geen meningsverschil met het management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het management en de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Eshuis

Bijlagen

Per saldo persoonlijker

Bijlage 1a: Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van niet-gecorrigeerde controleverschillen boven de rapportagedrempel van € 167.000. De goedkeuringstolerantie bedraagt € 3.340.000.

Aard van de controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	€ 2.332.279	€ (1.936.279)
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is per saldo ook een getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	**€ 2.332.279**	**€ (1.936.279)**
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/etc.)	€ 5.266.196	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	€ 201.000	
Overige rechtmatigheidsfouten	€ 92.018.	
Totaal rechtmatigheidsfouten	**€ 7.891.493**	

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

Bijlage 1b: Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van onzekerheden in de controle boven de rapportagedrempel van € 167.000. De goedkeuringstolerantie bedraagt € 10.020.000.

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Geen	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal onzekerheden in de getrouwheidscontrole	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Extra absolute waarde onzekerheden rechtmatigheid	N.v.t.	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/etc.)	€ 802.870	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige onzekerheden inzake rechtmatigheid	N.v.t.	
Totaal onzekerheden in de rechtmatigheidscontrole	**N.v.t.**	

Bijlage 1c: In de controle opgenomen aanpassingen

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

De onderstaande tabel bevat alle afzonderlijk geïdentificeerde en gecorrigeerde afwijkingen boven de rapportagedrempel van € 167.000.

Aard van de gecorrigeerde controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Feitelijke controleverschillen		
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.
Subtotaal feitelijke controleverschillen		
Inschattingverschillen		
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.
Geprojecteerde (inschattings)verschillen		
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.
Totaal	**N.v.t.**	**N.v.t.**

Bijlage 1d: Tekortkomingen in de toelichtingen

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van díe onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Aard van de gecorrigeerde controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.

Bijlage 1e: Bevindingen controle SiSa-bijlage 2022

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen. Per regeling wordt in een tabel aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Bevindingen controle SiSa-bijlage		Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
JenV A13	Specifieke uitkering naleving controle CTB 2022			
JenV A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021			
BZK C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen			
BZK C32	Specifieke uitkering ventilatie in scholen			
BZK C41B	Specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (Sisa tussen medeoverheden)			
BZK C43	Regeling Reductie Energiegebruik Woningen			
BZK C55	Aanpak energie armoede			
BZK C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen			
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
BZK C72	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 3e ronde			
OCW D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022			
OCW D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
OCW D19	Specifieke uitkering tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden			
OCW D21	Specifieke uitkering impuls jongerencultuur			

Oordeel getrouwheid: **GOEDKEURend**

Oordeel rechtmatigheid: **OORDEEL MET BEPERKING**

Bijlage 1e: Bevindingen controle SiSa-bijlage 2022

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Bevindingen controle SiSa-bijlage		Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
IenW E20	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021			
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)			
IenW E83	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022			
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023			
IenW E85	Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelinstallaties			
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022			
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022			
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers en de Tijdelijke regeling overbruggingsregeling (Tozo) _gemeentedeel 2022			
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022			
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire			
SZW G13	Regeling specifieke uitkering onderwijsroute			
VWS H4	Specifieke uitkering stimulering sport			
VWS H8	Specifieke uitkering voor lokale sportakkoorden en leefstijlinterventies 2022			
VWS H12	Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken 2022			

Oordeel getrouwheid: **GOEDKEUREND**
Oordeel rechtmatigheid: **OORDEEL MET BEPERKING**

Bijlage 1e: Bevindingen controle SiSa-bijlage 2022

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Bevindingen controle SiSa-bijlage		Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
VWS H21	Regeling specifieke uitkering Versterken cliëntondersteuning 2021 - 2024			
VWS H25	Specifieke uitkering zwembaden en ijsbanen COVID-19			

Oordeel getrouwheid: **GOEDKEUREND**
Oordeel rechtmatigheid: **OORDEEL MET BEPERKING**

Bijlage 2: Onafhankelijkheid

Inleiding
Inhoudsopgave
Samenvatting
Bevindingen
Financiële positie
Organisatie
IT-audit
Overig
Bijlagen

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Almelo

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Eshuis ingebed.

Ons zijn geen relaties bekend tussen Eshuis Registeraccountants B.V. en haar zuster- en of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Eshuis beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico’s ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Eshuis.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze partners en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.